

JUSTIITS- JA DIGIMINISTEERIUM

Saue Vallavalitsus
Elis.Johanson@sauevald.ee

Teie 17.04.2026
Meie 29.04.2026 nr 8-4/3034-2

Vastus selgitustaotlusele

Lugupeetud Elis Johanson, Saue Vallavalitsuse esindaja

Pöördusite Justiits- ja Digiministeeriumi poole küsimusega kas objektiivse viivituse (nagu kvoorumi kontrolli pikenemine) korral on lubatud rahvaalgatuse volikogule esitamise ühekuulist tähtaega pikendada ning mida tähendab seaduse mõistes algatuse lahendamine volikogu poolt. Käsitleme Teie pöördumist märgukirjale ja selgitustaotlusele vastamise ning kollektiivse pöördumise esitamise seaduse (MSVS) § 2 lg 2 p-st 2 tulenevalt selgitustaotlusena.

KOKS § 32 lõike 2¹ sõnastusest selgub, et seadusandja on andnud selge ja otsese aluse pikendada kolmekuulist menetlustähtaega mõjuval põhjusel, kuid vaikib ühekuulise edastamistähtaaja pikendamise osas.

Olukorras, kus omavalitsusest sõltumatutel põhjustel ei ole võimalik tähtaega järgida, tuleks lähtuda tähtaja juriidilisest olemusest. Haldusõiguses käsitletakse selliseid seaduses toodud asutusesiseseid või -vahelisi edastamistähtaegu üldjuhul korraldavate, mitte preklusiivsete ehk õigust lõpetavate tähtaegadena. Nende ületamine ei muuda rahvaalgatust kehtetuks ega võta volikogult õigust seda hiljem lahendada.

Menetluse jätkamise absoluutseks eeltingimuseks on KOKS § 32 lõikes 1 sätestatud kvooruminõude täitmine, mis eeldab vähemalt 1% hääleõiguslike elanike toetust. Kuni kvoorum ei ole kontrollitud ja kinnitatud, puudub vallavalitsusel õiguslik alus eelnõu volikogule edastada, sest faktiliselt pole selge, kas tegemist on seadusele vastava rahvaalgatuse või lihtsalt elanike märgukirjaga, millele kohalduks hoopis teistsugune menetluskord. Kuna antud juhul on vallavalitsusel objektiivne takistus seaduses nõutud asjaolude kontrollimisel ning protsess viibib kolmanda osapoolle ehk Siseministeeriumi taga, on ühekuulise tähtaja ületamine õiguspärane ja vabandata. Vallavalitsus ei saa edastada volikogule poolikut ja seadusele vastavuse osas kontrollimata materjali.

Sellises olukorras näeb hea haldustava ette, et rahvaalgatuse esindajat tuleb viivitusest informeerida. Teavituses tuleks viidata Siseministeeriumi viivitusele kui objektiivsele põhjusele, selgitada kvoorumi kontrolli vältimatust ning kinnitada, et eelnõu koos vallavalitsuse seisukohaga edastatakse volikogule kohe, kui ministeeriumilt on laekunud kinnitus kvoorumi täitumise kohta.

Mis puudutab volikogu poolset küsimuse lahendamist, siis KOKS-i kontekstis tähendab see sisulise otsuse tegemist. Lahendamine on konkreetne seadusandlik protsess, mis algab eelnõu ametlikult menetlusse võtmise ja istungi päevakorda lülitamisega vastavalt valla põhimäärusele, kaasates vajadusel ka volikogu komisjone. Seejärel peavad volikogu liikmed eelnõu üle sisuliselt arutlema ning protsess peab jõudma ametliku hääletamiseni. Menetlus päädib volikogu poolt ametliku haldusakti või õigustloova akti ehk otsuse või määruse vastuvõtmisega. Volikogu võib algatatud eelnõu vastu võtta,

võtta selle vastu muudatustega või hääletuse tulemusel tagasi lükata (ka tagasilükkamine on juriidilises mõttes küsimuse lahendamine, kuna see annab lõpliku ametliku vastuse).

Täiendavalt märgime, et vastavalt märgukirjale ja selgitustaotlusele vastamise ning kollektiivse pöördumise esitamise seaduse §-le 3 annab riigi- ja kohaliku omavalitsuse üksuse asutus tasuta selgitusi tema poolt väljatöötatud õigusaktide, nende eelnõude ja asutuse tegevuse aluseks olevate õigusaktide ning asutuse pädevuse ja õigusloome tegevuse kohta. Kõnealuse KOKS 32 lõige 2¹ (jõustus 20.02.2026) sätte on välja töötanud ja eelnõu (Kohaliku omavalitsuse korralduse seaduse ja sellega seonduvate seaduste muutmise seadus 688 SE) Riigikogule esitanud Regionaal- ja Põllumajandusministeerium, kellel sellest tulenevalt võib olla ka põhjalikum ülevaade kõnealuse sätte sisu kohta ja saab seetõttu anda ka täpsemaid selgitusi.

Lugupidamisega

(allkirjastatud digitaalselt)

Signe Teiv
nõunik

Signe Teiv 58843859
signe.teiv@justdigi.ee